

BS/148/2009

KANDYDACI W WYBORACH
PREZYDENCKICH

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Wybory prezydenckie odbędą się już za dwanaście miesięcy. Jak na razie nie znamy jeszcze listy kandydatur – praktycznie żaden z potencjalnych aktorów przyszłorocznej kampanii wyborczej nie zadeklarował, że na pewno weźmie udział w wyścigu do fotela prezydenckiego. W dyskusjach i spekulacjach pojawiają się różne nazwiska, choć ostatnio nieco ograniczono ich listę i nie rozważa się już raczej udziału w wyborach osób, które zdecydowanie zaprzeczyły zamiarom pretendowania do tego urzędu bądź których kandydatury były zupełnie nieprawdopodobne.

W październikowym sondażu¹ zadaliśmy Polakom pytanie otwarte (w którym nie padają żadne podpowiedzi ani ze strony autorów ankiety, ani ankietera), prosząc, by wymienili osoby, które najchętniej widzieliby w roli kandydatów na najwyższy urząd w państwie.

Najwięcej ankietowanych (28%) jako godnego urzędu prezydenckiego kandydata wymieniło obecnego premiera i szefa rządzącej partii. O Donaldzie Tusku w zasadzie już od poprzednich wyborów, niezakończonych dla niego sukcesem, mówi się, że będzie ponownie ubiegał się o to stanowisko, aczkolwiek ostatnio w publicznej debacie pojawiły się postulaty, by skupił się na sprawowaniu funkcji premiera, a Platforma Obywatelska zgłosiła innego kandydata na fotel prezydencki.

Na drugim miejscu, z 18-procentowym poparciem, znalazł się były szef rządu i minister spraw zagranicznych, a obecnie senator Włodzimierz Cimoszewicz, który niedawno ponownie powrócił do głównego nurtu krajowej polityki. Jednak jego ostatnie wyjaśnienia, w których zdementował pojawiające się w mediach informacje, jakoby otrzymał od koalicji rządowej propozycję objęcia ważnego stanowiska w państwie, a także deklaracja, że nie zmierza startować w najbliższych wyborach prezydenckich jako kandydat SLD, ponieważ nie zgadza się z polityką obecnego kierownictwa tej partii, wskazują, że zapowiedzi jego *comebacku* są przedwczesne.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (233) przeprowadzono w dniach 1–6 października 2009 roku na liczącej 1096 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Na trzecim miejscu, z niewiele gorszym wynikiem, znalazł się Andrzej Olechowski, którego kandydaturę wymieniło 15% ankietowanych. Były szef MSZ jako polityk typowany na kandydata w wyborach prezydenckich przez Stronictwo Demokratyczne reaktywowane przez Pawła Piskorskiego poczynił już pewne kroki w tym kierunku, prezentując publicznie swoje poglądy i ewentualne kierunki działania w niektórych kwestiach społecznych.

Na czwartym miejscu wymieniany przez co dziewiątego Polaka (11%) jako dobry kandydat na prezydenta znalazł się obecnie sprawujący tę funkcję Lech Kaczyński. Prezydent RP jest jedynym w przyszłorocznych wyborach i, jak się wydaje, stuprocentowym kandydatem najbardziej liczącej się partii opozycyjnej, czyli PiS.

Zapewne pojawiające się jakiś czas temu w prasie rozważania na temat popularności wśród Polaków żony byłego prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego sprawiły, że także jej nazwisko pojawiło się wśród kandydatur, które wymieniali ankietowani. Jolanta Kwaśniewska, która zdeklarowała, że nie ma żadnych ambicji politycznych, osiągnęła niemal taki sam wynik jak obecny prezydent – jako dobrego kandydata na najwyższy urząd w państwie wskazał ją co dziesiąty respondent (10%). W tym miejscu warto zaznaczyć, że niewielki odsetek badanych (4%) uważa, iż kandydatem w wyborach prezydenckich 2010 powinien być ponownie Aleksander Kwaśniewski.

Na przedwyborczej giełdzie co dwudziesty Polak (5%) wymienił nazwisko szefa MSZ Radosława Sikorskiego. Po 4% respondentów wskazało marszałka Sejmu Bronisława Komorowskiego i Lecha Wałęsę. Nieco mniej wskazań uzyskali Marek Borowski (3%), wicepremier i szef PSL Waldemar Pawlak (2%) oraz były minister sprawiedliwości, a obecnie eurodeputowany Zbigniew Ziobro (2%).

Wśród polityków, którzy zdaniem niewielkiej grupy ankietowanych mogliby się ubiegać o najwyższe stanowisko w państwie, znaleźli się także prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz, szef PiS Jarosław Kaczyński, wzbudzający kontrowersje, ale dzięki temu często goszczący w mediach polityk PO Janusz Palikot, były szef PSL Jarosław Kalinowski, były szef UPR, ekscentryczny publicysta i polityk Janusz Korwin-Mikke, znany dziennikarz Tomasz Lis, były szef SLD, a obecnie eurodeputowany Wojciech Olejniczak, minister kultury Bogdan Zdrojewski, znany polityk SLD Ryszard Kalisz, szef Samoobrony Andrzej Lepper oraz były premier (i chyba już były polityk) Kazimierz Marcinkiewicz. Na liście polityków godnych ubiegania się, zdaniem badanych, o najwyższy urząd w państwie znaleźli się także m.in.: Jerzy Buzek, Marek Jurek, Jerzy Szmajdziński, Leszek Balcerowicz, Bogdan Borusewicz i Grzegorz Schetyna.

Co dwunasty potencjalny wyborca (8%) nie dostrzega wśród znanych sobie przedstawicieli sceny politycznej żadnego, który w jego ocenie nadawałby się do objęcia urzędu prezydenckiego. Ponad jedna czwarta uprawnionych do głosowania (27%) deklaruje, że nie interesuje się polityką i nie zgłasza żadnych propozycji co do ewentualnych kandydatów.

		CBOS
W przyszłym roku odbędą się wybory prezydenckie. Których polityków najchętniej widział(a)by Pan(i) jako kandydatów w tych wyborach?		
Donald Tusk		28%
Włodzimierz Cimoszewicz		18%
Andrzej Olechowski		15%
Lech Kaczyński		11%
Jolanta Kwaśniewska		10%
Radosław Sikorski		5%
Aleksander Kwaśniewski		4%
Bronisław Komorowski		4%
Lech Wałęsa		4%
Marek Borowski		3%
Zbigniew Ziobro		2%
Waldemar Pawlak		2%
Rafał Dutkiewicz		1%
Jarosław Kaczyński		1%
Janusz Palikot		1%
Jarosław Kalinowski		1%
Janusz Korwin-Mikke		1%
Tomasz Lis		1%
Wojciech Olejniczak		1%
Bogdan Zdrojewski		1%
Ryszard Kalisz		1%
Andrzej Lepper		1%
Kazimierz Marcinkiewicz		1%
Jerzy Buzek		0,4%
Marek Jurek		0,4%
Jerzy Szmajdziński		0,4%
Leszek Balcerowicz		0,3%
Bogdan Borusewicz		0,3%
Grzegorz Schetyna		0,3%
Nie ma takich kandydatów, brakuje takich polityków, żaden się nie nadaje itp.		8%
Nie wiem, nie mam żadnych kandydatów, nie interesuje mnie to, nie interesuję się polityką itp.		27%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić więcej niż jedną osobę

Kandydaturę **Donalda Tuska** na fotel prezydenta prawie tak samo często popierają mężczyźni jak kobiety. Relatywnie najczęściej wymieniają ją ludzie młodzi – od 18 do 24 roku życia. Zgłaszana jest ona tym częściej, im większa jest miejscowość, w której mieszkają badani, a przede wszystkim – im wyższy poziom ich wykształcenia. Akceptacji tej kandydatury wyraźnie sprzyjają także wyższe dochody *per capita* i lepsze subiektywne oceny własnej sytuacji materialnej. W grupach społeczno-zawodowych dobrego kandydata na prezydenta najczęściej upatrują w Donaldzie Tusku osoby pracujące na własny rachunek, przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy usług oraz średni personel, technicy.

Typowaniu własnych kandydatów na najwyższy urząd w państwie sprzyja, co zrozumiałe, zainteresowanie polityką i sprecyzowane przekonania polityczne. Osoby nieorientowane w wydarzeniach politycznych, nieidentyfikujące polityków znacznie rzadziej wymieniały nie tylko obecnego premiera, ale w ogóle jakichkolwiek kandydatów. (Ponad połowa z nich – 56% – nie wskazała żadnej osoby, którą widziałyby w roli pretendenta do prezydentury.) Same przekonania polityczne praktycznie nie różnicują natomiast nastawienia badanych do kandydatury obecnego premiera. W tej roli widziałyby Donalda Tuska niemal równie często osoby o poglądach prawicowych (35%), jak i deklarujące orientację lewicową (31%) czy centrową (31%).

We **Włodzimierzu Cimoszewiczu** dobrego kandydata na urząd prezydencki podobnie często upatrują mężczyźni i kobiety. Wyraźnie częściej jako dobrego kandydata do fotela prezydenckiego typują go osoby w wieku przedemerytalnym i emerytalnym (od 55 do 64 roku życia) niż młodsze czy też najstarsi z badanych. Popularność Włodzimierza Cimoszewicza jako ewentualnego kandydata w wyborach prezydenckich bardzo wyraźnie zależy od poziomu wykształcenia i ściśle z tym związanych obiektywnych i subiektywnych ocen sytuacji materialnej – im lepiej wykształceni są badani i lepiej oceniają własną sytuację materialną, tym częściej jego nazwisko pojawia się w ich spontanicznych wypowiedziach. W grupach społeczno-zawodowych za dobrego kandydata na prezydenta częściej niż inni uważają go przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz emeryci. Jak świadczą deklaracje badanych, z Włodzimierzem Cimoszewiczem nadzieje wiązały przede wszystkim osoby o lewicowych przekonaniach politycznych. Co trzeci respondent identyfikujący się z lewicą (34%) optowałby za jego kandydowaniem w tych wyborach.

Kandydatura **Andrzeja Olechowskiego**, podobnie jak Włodzimierza Cimoszewicza, ma najwięcej zwolenników wśród osób w wieku 55–64 lata. Wyraźnie częściej niż inni do roli kandydata godnego tego urzędu typują go mieszkańcy największych miast i osoby z wyższym wykształceniem. Stosunek do jego kandydatury w mniejszym stopniu niż w przypadku Donalda Tuska i Włodzimierza Cimoszewicza różnicują natomiast zarówno subiektywne, jak i obiektywne oceny własnych warunków materialnych. Spośród grup społeczno-zawodowych najbardziej zainteresowani kandydowaniem Andrzeja Olechowskiego w wyborach prezydenckich są przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści z wyższym wykształceniem oraz emeryci. Kandydatura Andrzeja Olechowskiego przynajmniej na razie cieszy się porównywalną popularnością wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne, jak i tych, które utożsamiają się z lewicą (odpowiednio: 21% i 20%).

Za tym, by obecny prezydent **Lech Kaczyński** ubiegał się w przyszłym roku o reelekcję, najczęściej optują najstarsi badani – powyżej 65 roku życia. W pozostałych wymiarach charakterystyki społeczno-demograficznej wskazania ankietowanych okazują się bardzo słabo zróżnicowane. W roli pożądanego kandydata w przyszłorocznych wyborach widzą obecnego prezydenta podobnie często mieszkańcy zarówno wsi, jak i miast, z wyjątkiem badanych zamieszkujących największe aglomeracje, którzy częściej niż ogół społeczeństwa mają wyrobione preferencje w kwestii przyszłych kandydatów do prezydentury. W przypadku obecnego prezydenta preferencje ankietowanych są słabo zróżnicowane ze względu na poziom ich wykształcenia, a zwłaszcza sytuację materialną. Postrzeganie Lecha Kaczyńskiego jako dobrego kandydata na najwyższy urząd w państwie nie zależy od subiektywnej oceny własnych warunków materialnych ani od wysokości deklarowanych dochodów *per capita*. W sumie więc, jeśli chodzi o charakterystykę społeczno-demograficzną badanych, kandydatura Lecha Kaczyńskiego ma wymiar stosunkowo najbardziej uniwersalny, a ujmując to inaczej – poparcie dla tego polityka wyznaczają przede wszystkim inne czynniki niż cechy położenia socjodemograficznego. W grupach społeczno-zawodowych relatywnie najbardziej zainteresowani jego kandydowaniem są pracownicy usług, osoby pracujące na własny rachunek, rolnicy, a spośród biernych zawodowo – emeryci oraz uczniowie i studenci.

Stosunek do kandydatury Lecha Kaczyńskiego wyraźnie różnicuje natomiast religijność ankietowanych. Osoby głęboko religijne – uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu – optują za jego kandydaturą dwukrotnie częściej (23%) niż ogół społeczeństwa. Zważywszy na samoidentyfikacje badanych – według tradycyjnej skali

lewica–prawica – Lech Kaczyński jest kandydatem przede wszystkim tych, którzy deklarują prawicowe przekonania polityczne.

Jolantę Kwaśniewską w roli kandydatki do fotela prezydenckiego równie chętnie widzieliby mężczyźni, jak i kobiety. Atrakcyjność tej kandydatury okazuje się też bardzo słabo zróżnicowana ze względu na pozostałe cechy społeczno-demograficzne badanych. Zdecydowanie warunkują ją natomiast poglądy polityczne. Dobrego kandydata na prezydenta upatrują w niej przede wszystkim osoby identyfikujące się z lewicą. Mimo że Jolanta Kwaśniewska już kilka miesięcy temu zapowiedziała, że w wyborach nie wystartuje, nadal co piąty zwolennik lewicy (19%) widzi w niej jednego z najlepszych kandydatów na ten urząd.

Deklaracje sympatyków największych obecnie ugrupowań wskazują, że politycznie najbardziej uniwersalnym kandydatem byłby Włodzimierz Cimoszewicz. Jest on bardzo popularny nie tylko wśród zwolenników SLD – jego kandydaturę popierają także znaczące odsetki zdeklarowanych sympatyków PO i PSL. Poparcie wśród wyborców więcej niż jednej partii ma także Donald Tusk, wskazywany zdecydowanie najczęściej przez elektorat PO, a także – niemal równie często jak Włodzimierz Cimoszewicz – przez sympatyków PSL. Również Andrzej Olechowski jest wspierany przez zwolenników PO (choć w tym elektoracie wskazało go o ponad połowę mniej osób niż Donalda Tuska), a także przez zdeklarowanych wyborców SLD. Kandydatami jednej partii są natomiast Lech Kaczyński, popierany niemal wyłącznie przez elektorat PiS, oraz Jolanta Kwaśniewska, zgłaszana przede wszystkim przez zwolenników SLD.

Tabela 1

Których polityków najchętniej widział(a)by Pan(i) jako kandydatów w przyszłorocznych wyborach prezydenckich?	Potencjalne elektoraty partii politycznych			
	PO	PSL*	PiS	SLD
	w procentach			
Marek Borowski	10	3	3	8
Włodzimierz Cimoszewicz	27	26	15	48
Lech Kaczyński	5	7	55	2
Bronisław Komorowski	10	10	1	6
Jolanta Kwaśniewska	8	11	6	26
Andrzej Olechowski	26	16	15	35
Waldemar Pawlak	3	15	-	-
Radosław Sikorski	12	10	-	3
Donald Tusk	66	25	6	13
Zbigniew Ziobro	2	4	17	-
Nie ma takich polityków, żaden się nie nadaje	1	-	1	3
Nie wiem, nie interesuję się tym	11	20	20	12

* Wyniki dotyczące tego elektoratu należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką jego liczebność w badanej próbie

Gdyby do II tury wyborów prezydenckich dotarli Lech Kaczyński i Donald Tusk, to przy obecnym stanie ducha i układzie sympatii politycznych Polaków zdecydowanie wygrałby Donald Tusk. Szefa rządzącej partii poparłoby dwie trzecie zdeklarowanych uczestników wyborów (66%), za reelekcją obecnego prezydenta głosowałaby jedna czwarta (26%), a pozostali wyborcy (7%) nie wiedzieliby, którego z tych dwóch kandydatów wybrać.

Tabela 2

Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Lech Kaczyński i Donald Tusk . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Odpowiedzi	
	ogółu badanych	uczestników hipotetycznej II tury wyborów (N=784)
	w procentach	
Na Lecha Kaczyńskiego	19	26
Na Donalda Tuska	47	66
Trudno powiedzieć	5	7
Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	21	-
Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	8	-

Gdyby w II turze wyborów współzawodniczyli Lech Kaczyński i Andrzej Olechowski, to obecny prezydent przegrałby także w tym zestawieniu. Układ sił niewiele różni się od poprzedniego – Andrzej Olechowski dostałby niemal dwie trzecie głosów (63%), Lech Kaczyński nieco ponad jedną czwartą (27%), a co dziesiąty wyborca (10%) nie wiedziałby, na kogo głosować.

Tabela 3

Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Lech Kaczyński i Andrzej Olechowski . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Odpowiedzi	
	ogółu badanych	uczestników hipotetycznej II tury wyborów (N=775)
	w procentach	
Na Lecha Kaczyńskiego	19	27
Na Andrzeja Olechowskiego	45	63
Trudno powiedzieć	7	10
Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	22	-
Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	7	-

W chwili obecnej rywalizacja między Donaldem Tuskiem i Andrzejem Olechowskim w hipotetycznej II turze wyborów zakończyłaby się zwycięstwem szefa PO. Głosowałaby na niego ponad połowa zdeklarowanych uczestników wyborów (52%). Andrzeja Olechowskiego poparłoby prawie dwie piąte wyborców (39%). Rywalizacja tych polityków sprawiłaby, że co dziesiąty uczestnik II tury wyborów (10%) nie wiedziałby, na którego z tych polityków oddać głos.

Tabela 4

Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Donald Tusk i Andrzej Olechowski . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Odpowiedzi	
	ogółu badanych	uczestników hipotetycznej II tury wyborów (N=800)
	w procentach	
Na Donalda Tuska	38	52
Na Andrzeja Olechowskiego	28	39
Trudno powiedzieć	7	10
Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	21	-
Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	6	-

W przypadku wszystkich powyższych zestawień w II turze wyborów prezydenckich do urn wyborczych nie wybrałoby się – według własnych zapowiedzi – około jednej piątej uprawnionych do głosowania.

Ponieważ Włodzimierz Cimoszewicz już po realizacji naszego badania zadeklarował, że nie zamierza startować w najbliższych wyborach prezydenckich, rozważania dotyczące tego polityka należy traktować wyłącznie jako przyczynek do analizy obecnego układu sił na scenie politycznej.

Okazuje się, że Włodzimierz Cimoszewicz potencjalnie byłby bardzo mocnym kandydatem. W hipotetycznej II turze wyborów w stosunkowo niewielkim stopniu przegrałby z Donaldem Tuskiem (41% do 48%), w rywalizacji z Andrzejem Olechowskim walka byłaby bardzo ostra, ponieważ obaj kandydaci mają porównywalne poparcie (odpowiednio: 43% i 42%), konkurując zaś z obecnym prezydentem zdobyłby ponad dwukrotnie więcej głosów niż Lech Kaczyński (63% do 26%).

Tabela 5

Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Donald Tusk i Włodzimierz Cimoszewicz . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Odpowiedzi	
	ogółu badanych	uczestników hipotetycznej II tury wyborów (N=827)
	w procentach	
Na Donalda Tuska	36	48
Na Włodzimierza Cimoszewicza	31	41
Trudno powiedzieć	8	11
Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	19	-
Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	5	-

Tabela 6

Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Włodzimierz Cimoszewicz i Andrzej Olechowski . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Odpowiedzi	
	ogółu badanych	uczestników hipotetycznej II tury wyborów (N=796)
	w procentach	
Na Włodzimierza Cimoszewicza	32	43
Na Andrzeja Olechowskiego	31	42
Trudno powiedzieć	11	15
Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	22	-
Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	5	-

Tabela 7

Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Lech Kaczyński i Włodzimierz Cimoszewicz . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Odpowiedzi	
	ogółu badanych	uczestników hipotetycznej II tury wyborów (N=801)
	w procentach	
Na Lecha Kaczyńskiego	19	26
Na Włodzimierza Cimoszewicza	46	63
Trudno powiedzieć	8	11
Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	21	-
Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	5	-

Wyobraźnia polityczna Polaków, jeśli chodzi o typowanie możliwych kandydatów na najwyższy urząd w państwie, wydaje się ograniczona i zdominowana przez istniejące realia i aktualny układ sił. Najczęściej zgłaszanym kandydatem na urząd prezydenta jest premier Donald Tusk. Popularnym politykiem, którego Polacy widzieliby w fotelu prezydenckim, pozostaje także Włodzimierz Cimoszewicz. Niewiele mniej głosów poparcia dostał Andrzej Olechowski. Dopiero na czwartym miejscu wśród najbardziej pożądanym kandydatów znalazł się obecny prezydent Lech Kaczyński. Jedynym kandydatem ze sfery marzeń – i to przede wszystkim zwolenników lewicy – wydaje się Jolanta Kwaśniewska. Na przedwyborczej giełdzie pojawiły się jeszcze nazwiska Radosława Sikorskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego, Bronisława Komorowskiego i Lecha Wałęsy. Rzadziej wymieniano Marka Borowskiego, Waldemara Pawlaka oraz Zbigniewa Ziobrę. Co dwunasty uprawniony do głosowania nie dostrzega wśród znanych sobie polityków żadnego, który w jego ocenie nadawałby się na urząd prezydencki.

W hipotetycznej II turze obecny prezydent przegrałby ze wszystkimi bardziej liczącymi się konkurentami. Zwycięskim kandydatem okazuje się natomiast Donald Tusk, który pokonałby w II turze wszystkich rywali w wyścigu o urząd prezydenta – najbardziej zdecydowanie Lecha Kaczyńskiego, mniej zdecydowanie, ale także wyraźnie Andrzeja Olechowskiego. Relatywnie najwięcej problemów miałby, gdyby w wyborach prezydenckich zdecydował się jednak startować Włodzimierz Cimoszewicz.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		W przyszłym roku odbędą się wybory prezydenckie. Których polityków najchętniej widział(a)by Pan(i) jako kandydatów w tych wyborach? Proszę wymienić nie więcej niż cztery nazwiska					
		Marek Borowski	Włodzimierz Cimoszewicz	Lech Kaczyński	Bronisław Komorowski	Jolanta Kwaśniewska	Andrzej Olechowski
		%	%	%	%	%	%
Ogółem		3	18	11	4	10	15
Płeć	Mężczyźni	4	21	11	5	9	16
	Kobiety	3	15	10	3	11	14
Wiek	18-24 lata	3	13	10	1	9	10
	25-34	4	14	10	3	9	10
	35-44	5	13	8	3	15	13
	45-54	3	19	8	5	13	16
	55-64	4	28	8	6	11	24
	65 lat i więcej	2	19	20	5	4	16
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	15	11	2	11	11
	Miasto do 20 tys.	3	18	10	2	8	11
	20-100 tys.	2	17	10	4	10	18
	101-500 tys.	6	22	8	5	10	14
	501 tys. i więcej mieszk.	6	22	16	10	9	24
Wykształcenie	Podstawowe	1	13	11	3	7	10
	Zasadnicze zawodowe	1	15	10	2	9	14
	Średnie	5	20	11	6	12	16
	Wyższe	9	26	8	5	12	23
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	24	6	8	17	24
	Średni personel, technicy	3	14	10	6	11	18
	Pracownicy adm.-biurowi	4	15	4	5	11	16
	Pracownicy usług	3	8	16	3	14	10
	Robotnicy wykwalifikowani	2	15	8	3	10	12
	Robotnicy niewykwalifik.		14	10	2	9	11
	Rolnicy	3	16	13	3	9	10
Pracujący na własny rach.	8	14	14	3	4	15	
Bierni zawodowo	Renciści	1	17	8	2	12	10
	Emeryci	4	27	16	6	7	21
	Uczniowie i studenci	6	15	14	3	7	10
	Bezrobotni		11	7		8	12
	Gospodynie domowe i inni	2	16	5	5	16	10
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	17	6	6	15	15
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	4	13	7	2	9	11
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	17	10	5	12	16
	prywatnym gosp. rolnym	3	18	12	3	9	10
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	2	13	9	2	12	9
	501-750	2	18	14	2	10	15
	751-1000	4	22	10	3	9	20
	1001-1500	6	24	12	9	9	14
	Powyżej 1500 zł	6	22	13	6	9	19
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	12	12	4	9	8
	Średnie	3	18	11	2	11	15
	Dobre	4	21	10	6	9	17
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		14	23		8	15
	Raz w tygodniu	3	19	12	4	10	16
	1-2 razy w miesiącu	1	19	8	1	13	14
	Kilka razy w roku	5	17	10	8	9	13
	W ogóle nie uczestniczy	7	15	6	4	9	14
Poglądy polityczne	Lewica	10	34	5	9	19	20
	Centrum	4	21	6	4	9	15
	Prawica	3	17	20	5	8	21
	Trudno powiedzieć		7	7	1	9	5

Tabela 1 cd.

		W przyszłym roku odbędą się wybory prezydenckie. Których polityków najchętniej widział(a)by Pan(i) jako kandydatów w tych wyborach? Proszę wymienić nie więcej niż cztery nazwiska							Liczba osób
		Waldemar Pawlak %	Radosław Sikorski %	Donald Tusk %	Zbigniew Ziobro %	Inny polityk %	Nie ma takich %	Nie wiem %	
Ogółem		2	5	28	2	19	8	27	1076
Płeć	Mężczyźni	2	5	31	2	20	9	23	510
	Kobiety	2	4	26	2	18	8	30	567
Wiek	18-24 lata	1	6	38	1	23	9	27	156
	25-34	1	4	30	4	20	10	28	203
	35-44	3	5	32	2	15	9	26	159
	45-54	3	8	25	2	23	7	27	186
	55-64	2	3	30	2	17	8	21	183
	65 lat i więcej	3	4	17	4	16	7	32	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	4	22	4	18	9	31	392
	Miasto do 20 tys.	3	3	23	2	18	10	33	148
	20-100 tys.	1	4	34	0	17	9	26	212
	101-500 tys.	2	8	35	1	17	7	24	178
	501 tys. i więcej mieszk.	2	7	34	4	28	6	16	147
Wykształcenie	Podstawowe	3	4	20	2	14	7	37	280
	Zasadnicze zawodowe	2	5	24	2	16	9	31	272
	Średnie	3	5	34	2	25	9	19	367
	Wyższe		6	38	5	21	7	21	156
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		4	40	4	19	7	20	87
	Średni personel, technicy	4	3	38	2	31	5	21	39
	Pracownicy adm.-biurowi	2	8	26	4	14	6	37	68
	Pracownicy usług	2		38	4	14	16	26	48
	Robotnicy wykwalifikowani	2	7	21	2	16	11	31	148
	Robotnicy niewykwalifik.		3	29		17	17	26	63
	Rolnicy	2	5	19	4	17	14	29	57
Pracujący na własny rach.		6	42	2	34		26	35	
Bierni zawodowo	Renciści	6	3	26	2	20	13	25	87
	Emeryci	2	5	22	4	19	4	28	227
	Uczniowie i studenci		8	36		25	7	24	92
	Bezrobotni	4	3	34		19	8	27	65
	Gospodynie domowe i inni	3	2	28	2	13	5	25	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	4	27	2	19	6	32	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	6	27	2	18	13	28	102
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	6	37	4	20	9	22	227
	prywatnym gosp. rolnym	2	4	19	3	15	13	32	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	3	24	2	18	11	30	195
	501-750	2	5	26	2	18	11	24	178
	751-1000	2	4	29	3	18	6	26	184
	1001-1500	4	7	33	2	22	6	20	133
	Powyżej 1500 zł	1	10	41	4	22	5	21	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	4	19	2	21	14	26	173
	Średnie	2	3	25	3	18	9	28	483
	Dobre	3	7	36	2	20	5	25	421
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		6	21	6	17	4	33	53
	Raz w tygodniu	3	4	23	3	18	8	28	522
	1-2 razy w miesiącu	0	5	31	3	21	7	28	192
	Kilka razy w roku	3	6	38	2	19	9	21	207
	W ogóle nie uczestniczy	1	4	34		20	11	26	101
Poglądy polityczne	Lewica	2	6	31	1	23	3	17	161
	Centrum	3	7	31	2	18	7	32	307
	Prawica	2	5	35	5	21	7	15	332
	Trudno powiedzieć	1	1	16	0	14	15	41	276

Tabela 2

		Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Lech Kaczyński i Donald Tusk . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?					Liczba osób
		Na Lecha Kaczyńskiego	Na Donalda Tuska	Nie wziął(ę)abym udziału w wyborach	Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		19	47	21	8	5	1092
Płeć	Mężczyźni	19	49	19	10	4	499
	Kobiety	20	44	23	6	6	593
Wiek	18-24 lata	13	57	19	5	7	135
	25-34	17	51	19	9	4	186
	35-44	14	51	24	7	4	176
	45-54	21	46	19	10	4	205
	55-64	19	49	21	8	2	191
	65 lat i więcej	31	29	24	5	11	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	40	23	10	7	414
	Miasto do 20 tys.	20	38	29	8	4	146
	20-100 tys.	15	54	21	5	5	222
	101-500 tys.	21	53	17	5	5	199
	501 tys. i więcej mieszk.	20	55	14	9	3	111
Wykształcenie	Podstawowe	26	34	24	6	9	266
	Zasadnicze zawodowe	20	38	27	10	5	310
	Średnie	16	55	18	7	4	356
	Wyższe	15	64	11	6	4	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	14	60	11	9	6	81
	Średni personel, technicy	26	50	21	3		38
	Pracownicy adm.-biurowi	11	58	18	6	7	72
	Pracownicy usług	11	57	26	7		46
	Robotnicy wykwalifikowani	19	40	29	9	3	147
	Robotnicy niewykwalifik.	16	41	27	11	6	64
	Rolnicy	29	33	30	3	5	73
	Pracujący na własny rach.	19	64	8	6	3	36
Bierni zawodowo	Renciści	15	40	30	11	4	91
	Emeryci	26	40	22	5	7	230
	Uczniowie i studenci	17	57	10	5	10	77
	Bezrobotni	16	50	16	15	3	74
	Gospodynie domowe i inni	22	46	14	11	6	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej spółce właścicieli	17	50	22	7	4	125
	prywatnych i państwa	18	48	24	8	2	100
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	59	18	7	3	218
	prywatnym gosp. rolnym	29	31	31	5	5	62
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	43	25	8	3	212
	501-750	18	43	28	6	7	181
	751-1000	22	44	18	10	7	190
	1001-1500	17	56	18	6	2	125
	Powyżej 1500 zł	19	62	10	7	1	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	36	26	10	5	186
	Średnie	21	41	24	8	6	493
	Dobre	16	57	16	6	5	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	36	18	5	5	56
	Raz w tygodniu	23	39	24	7	6	545
	1-2 razy w miesiącu	13	49	24	9	5	187
	Kilka razy w roku	12	59	16	9	3	202
	W ogóle nie uczestniczy	17	59	16	5	4	102
Poglądy polityczne	Lewica	9	60	16	10	4	162
	Centrum	13	52	24	7	3	313
	Prawica	35	47	11	5	2	333
	Trudno powiedzieć	15	31	33	9	12	284

Tabela 3

		Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Lech Kaczyński i Andrzej Olechowski . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?					Liczba osób
		Na Lecha Kaczyńskiego	Na Andrzeja Olechowskiego	Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		19	45	22	7	7	1092
Płeć	Mężczyźni	18	46	21	8	6	499
	Kobiety	20	42	24	6	8	593
Wiek	18-24 lata	24	42	23	4	7	135
	25-34	17	42	28	6	7	186
	35-44	15	45	26	7	8	176
	45-54	19	47	20	11	4	205
	55-64	16	55	18	7	5	191
	65 lat i więcej	27	34	21	7	12	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	37	24	8	9	414
	Miasto do 20 tys.	21	43	28	5	3	146
	20-100 tys.	15	48	23	8	6	222
	101-500 tys.	15	53	20	5	8	199
	501 tys. i więcej mieszk.	19	51	14	9	6	111
Wykształcenie	Podstawowe	26	34	24	5	12	266
	Zasadnicze zawodowe	19	37	28	11	5	310
	Średnie	18	50	21	6	6	356
	Wyższe	13	63	13	6	6	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	62	10	7	6	81
	Średni personel, technicy	26	53	18	3	3	38
	Pracownicy adm.-biurowi	13	54	19	6	8	72
	Pracownicy usług	17	41	30	7	4	46
	Robotnicy wykwalifikowani	16	41	28	7	8	147
	Robotnicy niewykwalifik.	23	38	27	9	3	64
	Rolnicy	26	36	27	4	7	73
	Pracujący na własny rach.	22	56	8	6	8	36
Bierni zawodowo	Renciści	14	42	30	8	7	91
	Emeryci	22	42	19	7	9	230
	Uczniowie i studenci	25	43	21	3	9	77
	Bezrobotni	16	45	23	12	4	74
	Gospodynie domowe i inni	17	38	27	8	10	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	52	22	6	5	125
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	42	26	7	6	100
	prywatnym gosp. rolnym	17	49	20	8	7	218
		23	37	31	3	6	62
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	39	27	6	5	212
	501-750	18	46	22	6	8	181
	751-1000	19	47	19	6	7	190
	1001-1500	20	51	20	6	2	125
	Powyżej 1500 zł	17	54	15	9	5	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	34	32	7	8	186
	Średnie	21	41	23	8	8	493
	Dobre	17	53	18	6	6	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	30	18	7	9	56
	Raz w tygodniu	22	42	22	7	7	545
	1-2 razy w miesiącu	14	46	22	8	9	187
	Kilka razy w roku	12	50	25	7	6	202
	W ogóle nie uczestniczy	19	49	22	6	5	102
Poglądy polityczne	Lewica	11	62	15	7	4	162
	Centrum	14	48	25	7	6	313
	Prawica	33	47	10	7	4	333
	Trudno powiedzieć	13	27	38	7	14	284

Tabela 4

		Proszę sobie wyobrazić, że w najbliższych wyborach prezydenckich do II ich tury przechodzą Donald Tusk i Andrzej Olechowski . Na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?					Liczba osób
		Na Donalda Tuska	Na Andrzeja Olechowskiego	Nie wziął(ęła)bym udziału w wyborach	Poszedł(poszła)bym na wybory i skreślił(a)bym obu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		38	28	21	6	7	1092
Płeć	Mężczyźni	37	31	19	7	6	499
	Kobiety	37	26	23	5	9	593
Wiek	18-24 lata	46	21	19	5	8	135
	25-34	45	23	22	5	6	186
	35-44	43	24	21	7	5	176
	45-54	35	32	20	7	6	205
	55-64	36	35	19	5	5	191
	65 lat i więcej	22	32	25	7	14	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	30	23	7	9	414
	Miasto do 20 tys.	34	27	29	5	5	146
	20-100 tys.	43	26	19	5	6	222
	101-500 tys.	43	27	16	6	9	199
	501 tys. i więcej mieszk.	42	31	18	5	4	111
Wykształcenie	Podstawowe	27	28	24	7	14	266
	Zasadnicze zawodowe	34	27	27	8	5	310
	Średnie	43	29	18	5	5	356
	Wyższe	47	32	11	4	6	160
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	27	11	6	7	81
	Średni personel, technicy	42	32	18	8		38
	Pracownicy adm.-biurowi	49	25	13	6	8	72
	Pracownicy usług	48	13	28	4	7	46
	Robotnicy wykwalifikowani	37	30	22	5	6	147
	Robotnicy niewykwalifik.	36	22	31	6	5	64
	Rolnicy	22	37	29	5	7	73
	Pracujący na własny rach.	56	19	14	3	8	36
Bierni zawodowo	Renciści	33	24	27	5	10	91
	Emeryci	28	34	22	6	10	230
	Uczniowie i studenci	44	26	17	3	10	77
	Bezrobotni	36	27	20	14	3	74
	Gospodynie domowe i inni	38	32	16	11	3	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	27	17	6	6	125
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	27	20	8	6	100
	sekt. prywat. poza rolnict.	49	22	20	3	6	218
	prywatnym gosp. rolnym	21	39	31	3	6	62
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	31	22	7	6	212
	501-750	35	29	25	4	7	181
	751-1000	35	29	21	7	8	190
	1001-1500	45	32	17	4	2	125
	Powyżej 1500 zł	49	29	11	8	3	143
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	26	30	5	9	186
	Średnie	32	30	23	7	7	493
	Dobre	46	27	14	6	6	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	32	25	9	7	56
	Raz w tygodniu	32	31	23	7	7	545
	1-2 razy w miesiącu	39	28	18	5	10	187
	Kilka razy w roku	49	23	19	4	5	202
	W ogóle nie uczestniczy	47	23	21	4	6	102
Poglądy polityczne	Lewica	42	35	14	5	5	162
	Centrum	43	28	19	6	4	313
	Prawica	38	34	15	8	5	333
	Trudno powiedzieć	26	19	35	5	15	284